

A gyérités gépesítésének lehetőségei a Zalai EFAG területén fatermesztési szempontból

A Zalai EFAG faállományai az országnak legértékesebbjei közé tartoznak. Bizonyítja ezt a 313 m³/ha előfakészlet, amely duplája az országos átlagnak. Fontos feladat ezek szakszerű gyéritésével szerkezetüknek állandó javítása, minőségüknek emelése. Az érték növelés érdekében általában válogató erdőnevelési eljárásokat kell alkalmazni.

A gyérités gépesítése nagyon összetett feladat. Bármilyen gépsort is alkalmazunk, a fatermesztési elvárásoknak meg kell, hogy feleljen. Korszerű gépsor hatékony és gazdaságos csak akkor lehet, ha ahhoz minden feltételt meg tudunk adni. Megfelelő munkaterület, szakképzettség, technológiai fegyelem, alkatrész-ellátás stb.). Amennyiben a feltételek csak részben adóttak, be kell érni kevésbé korszerű, átmeneti megoldással. Európai viszonylatban is kis mértékű ma még a nevelővágások gépesítése. Olyan fejlett országban, mint amelyen az NSZK, a nevelővágások mindössze 10%-án folytatnak komplexen gépesített gyéritést.

Egyes faállományokban a mi körülményeink között is megvan a sablonos eljárások lehetősége. A sematikus eljárásokat az elegyetlen faültetvényekben (nemesnyáras, tág hálózatu fenyőfácskás ültetésből származó fiatalos), akácokban gyertyánosokban, vöröstölgyesekben, lucfenyvesekben csak tömegtermelésre alkalmas, általában homoki erdei-, fekete-, simafenyvesekben lehet alkalmazni, ha azt a terepviszonyok megengedik. Az értéktermelésre kijelölt faállományokban — amelyek többnyire elegyesek, többszintűek — nem lehet a válogató gyéritésekről lemondani.

Külön figyelmet érdemelnek az értéktermelésre kijelölt erdőfenyvesek. Ezek zömmel a 38-as, Göcsej fenyőrégióban fordulnak elő. A legkülönbözőbb származású magból nevelt csemetékkel végrehajtott felújításokból maradtak ránk. Sok a durva ágú, evetriás törzs, sok állományra az egyenlőtlenség a jellemző. Mindegyikben magától megjelienik a bükk, a gyertyán, a tölgy második szint. Ezeket a faállományokat a felszabadító tisztítás elvégzése után sűrűn kell tartani, majd amikor már áttekinthetők, válogató módszerrel kell gyériteni. Az a tapasztalatunk, hogy a sematikus nevelővágások után nagyobb a vadkár (hántás), az állomány állékonysága megbomlik, az abiotikus károsítások (hó, jég, zúzmara, szél stb.) mértéke növekszik.

Mindezek után milyen irányban kell előre lépni a gyérités gépesítése terén? Nagyjából a következőkben:

- A fatermesztés célkitűzéseinek megfelelő, azzal összehangolt technológiai fejlesztést kell végrehajtani.
- A sematikus eljárásokat az előbbieken leírt faállomány típusokban lehet alkalmazni.
- Az értéktermelésre kijelölt faállományokban a válogatás elvét be kell tartani.
- A munkaerő erőteljes csökkenése esetén kombinált eljárásokat kell kifejleszteni, tehát a válogató kitermelés megtartása mellett a kitermelt faanyag maximális kiszállítására és hasznosítására kell törekedni. Ezt erre alkalmas kihordó szerelvényekkel lehet elérni.
- Először az elegyetlen vagy gyengén elegyes növedékfokozó gyéritésekben célszerű a kombinált eljárásokat bevezetni. Itt nagyobb a tőtávolság, könnyebb a kivágandó fák megközelítése, a közelítés-kiszállítás végrehajtása.

Dr. Páll Miklós